

Kitap Tanıtımı/Book Review: *Vefatının 100. Yılında Ömer Seyfettin Kitabı*, Haz. Nesrin Karaca, Mustafa Başpınar, Bursa Osmangazi Belediyesi Yayınları, Sertifika No: 34011, Mart 2020, ISBN: 978-975-2406-21-6, Proje Koordinatörü: Kenan Kır, Organizasyon Sorumlusu: Mehmet Uzun, Kapak/İç Düzen: Gaye Kitabevi

Yazar/ Author

Fırat Ender KOÇYİĞİT

ORCID ID

0000-0002-9429-7049

Makale Türü / Type of Article: Kitap Tanıtımı/Book Review

Yayın Geliş Tarihi / Submission Date: 2 Mayıs / May 2021

Yayına Kabul Tarihi / Acceptance Date: 11 Temmuz / July 2021

Yayın Tarihi / Date Published: 20 Temmuz / July 2021

Web Sitesi: <https://karedergi.erciyes.edu.tr/>

Makale göndermek için / Submit an Article: <http://dergipark.gov.tr/kare>

Uluslararası İndeksler/International Indexes

INDEX COPERNICUS
I N T E R N A T I O N A L

DRJI

EuroPub

MLA
International
Bibliography

Index Copernicus: Indexed in the ICI Journal Master List 2018 Kabul Tarihi
/AcceptanceDate: 11Dec 2019

MLA International Bibliography:Kabul Tarihi /AcceptanceDate : 28 Oct 2019

DRJI Directory of Research Journals Indexing: Kabul Tarihi /AcceptanceDate: 14 Oct 2019

EuroPub Database: Kabul Tarihi /AcceptanceDate: 26 Nov 2019

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).

Kitap Tanıtımı/Book Review: *Vefatının 100. Yılında Ömer Seyfettin Kitabı*, Haz. Nesrin Karaca, Mustafa Başpınar, Bursa Osmangazi Belediyesi Yayınları, Sertifika No: 34011, Mart 2020, ISBN: 978-975-2406-21-6, Proje Koordinatörü: Kenan Kır, Organizasyon Sorumlusu: Mehmet Uzun, Kapak/İç Düzen: Gaye Kitabevi

Edebiyatımızda hikâye denince belki de akla ilk gelen isim olan Ömer Seyfettin, 1884 – 1920 yılları arasında yaşamış, otuz altı yıllık kısa yaşantısında çöken bir imparatorluğun getirdiği bütün sosyal politik çalkantılara, bir milletin yeni bir ruhla, yeniden örs üstünde dövülmesine şahit olmuştur. Bu dönemdeki tecrübelerini, İnci Enginün'ün tespitiyle “duru bir Türkçe ve buruk bir mizah”¹ ile harmanlayan yazar, Türk edebiyatında eşsiz bir yer edinmiştir.

Büyük yazarın vefatının yüzüncü yıldönümü olan 2020 yılında, onun anısına çok sayıda etkinlik planlandı, fakat küresel salgının patlak vermesi üzerine bu etkinlikler iptal edilmek yahut çevrimiçi düzenlenmek zorunda kaldı. Bursa, Osmangazi Belediyesi tarafından, Bursa Uludağ Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Nesrin Karaca'nın koordinatörlüğünde düzenlenen sempozyum, yazarın vefatının yüzüncü yılında yüz yüze düzenlenen ilk ve tek sempozyum oldu. Sempozyuma ülkenin en saygın dil ve edebiyat uzmanları katıldı. Sempozyumda sunulan on bir bildiri, makaleleştirilerek

*Araş. Gör., Bursa Uludağ Üniv. Fen Edebiyat Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bl./BURSA, email: firatkozycigit@uludag.edu.tr, 0000-0002-9429-7049.

¹İnci Enginün, “Ömer Seyfettin'in Hikâyeciliği”, *Doğumunun Yüzüncü Yılında Ömer Seyfettin* içinde, (Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayınları, 1992), s. 38.

Karaca'nın editörlüğünü yaptığı *Vefatının 100. Yılında Ömer Seyfettin Kitabı*'nda bir araya getirildi.

Kitabın ilk makalesi, Prof. Dr. Ahmet Bican Ercilasun tarafından kaleme alınan "Batı Türkçesinin Gelişimi İçinde Ömer Seyfettin ve Yeni Lisan Hareketi" başlıklı yazıdır. Makalede Ömer Seyfettin'in Türk dilinin gelişimine yaptığı katkı irdelenir. Buna göre, 1911 yılında büyük bir yeniliği haber veren "Yeni Lisan" makalesinde dile getirilen üç teklif, Ömer Seyfettin'in hikâyelerinde kendine yer bulmuş, böylece teoride öne sürülen yenilikler başarıyla pratiğe taşınmıştır.

İkinci makale, Prof. Dr. Bilge Ercilasun'un yazdığı "Bir Roman denemesi ve İki Hikâye"dir. Bu makalede, önce Ömer Seyfettin'in yazmaya başladığı fakat daha sonra memnun kalmayıp yarım bıraktığı *Ararken* adlı roman denemesinden bahsedilir. Ercilasun'a göre Ömer Seyfettin bu eserini yarım bırakmış olsa da ele aldığı konuyu başka hikâyelerine taşımıştır. Bu hikâyelerden biri *Kadın Mecmuası*'nda tefrika edilen "Harem"dir. Ömer Seyfettin bu hikâyesinde Osmanlı İmparatorluğu'nun batılılaşma serüvenin kadınlara olumsuz tesirine değinmiş, millî bilinçten yoksun, kozmopolit kadınları hicvetmiştir. Bilgi Ercilasun bu temlere Ömer Seyfettin hikâyelerinde daha önce de rastlandığını belirtir. "Yeni Lisan" makalesi ile aynı sayıda çıkan "Bahar ve Kelebekler" hikâyesinde de batılılaşmanın yerel kültürden kopararak köksüzleştirdiği, mutsuzluğa sürüklediği genç kadınlar anlatılmıştır.

"Ömer Seyfettin'in Edebî Musâhabeleri" başlıklı makalede Hacettepe Üniversitesi'nden Prof. Dr. Abide Doğan, Ömer Seyfettin'in 1915, 1917, 1918, 1919 yıllarında *Tercüman-ı Hakikat*, *Yeni Mecmua*, *Turan*, *Vakit* ve *Zaman* gazetelerinde yer alan deneme türünün bir alttürü olarak görülen, sohbet ve söyleşi olarak da anılan 'musahabe'lerini inceler. Doğan, Ömer Seyfettin'in biçimsel olarak "Yeni Lisan" makalesinin çizdiği doğrultuda, halkın anlayacağı duru bir Türkçe ile yazdığı musahabelerinde dil, edebiyat, aile, spor, kadın gibi farklı konuları ele alındığını söylemektedir.

Bursa Uludağ Üniversitesi'nden Prof. Dr. Alev Sınar Uğurlu, "Mağçupluk İmtihanı Adlı Oyunda Geleneksel Türk Tiyatrosunun Etkileri" başlıklı makalesinde Ömer Seyfettin'in gölgede kalan bir yönünü, tiyatro yazarlığını irdemiştir. Sınar Uğurlu'ya göre son yıllarında tiyatroya yönelen büyük hikâyecinin bu arayışının arkasında halka daha iyi ulaşmak düşüncesi yatmaktadır. Makalede, hikâyelerindeki kara mizah anlayışını tiyatro eserine de taşıyan Ömer Seyfettin'in çağını hicvederken geleneksel tiyatrodan, Karagöz, kukla ve ortaoyunu tiplerinden ve söz oyunlarından faydalandığına dikkat çekilmiştir.

“Köken Miti Arayışı Ekseninde ‘Altın Destan’ ve Ömer Seyfettin” başlıklı makalenin yazarı Balıkesir Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Ali Duymaz, Ziya Gökalp’ın önderliğinde Millî Edebiyat kalemlerinin *Kalevala*, *Şehname* gibi bir millî destan arayışına giriştiklerini, Ömer Seyfettin’in de Ziya Gökalp’ın “Altın Destan”ı yeniden yazma teşebbüsünde bulunduğunu anlatır. Duymaz, bu girişimi bir yaratılış hikâyesi yaratmak açısından değerli bulmakla birlikte Türk kozmogonisinden yeterince beslenemediğini belirtir.

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi’nden Prof. Dr. Ayşe Demir, “Ömer Seyfettin’in Hikâyelerinde İroninin Rolü” başlıklı yazısında Ömer Seyfettin’in hikâyelerinin en öne çıkan yönlerinden biri olan ironi kullanımına odaklanır. Demir’e göre Ömer Seyfettin’in hikâyelerinde ironi, “kozmetik alay” merkezinde seyretmekte, okurun ve kahramanın beklentisi ile gerçekleşen arasındaki tezat bir şok etkisi yaratmaktadır.

Sempozyumun koordinatörü ve kitabın editörü olan Prof. Dr. Nesrin Karaca’ya ait makale “Ömer Seyfettin’in Edebî Dönemlere ve Kişiliklere Eleştirel Bakışı” başlığını taşır. Bu makalede Ömer Seyfettin’in edebiyat eleştirmeni yönü üzerinde durulmuştur. Karaca, Ömer Seyfettin’in Türk dilini ve edebiyatını klasik, batılılaşma ve millî dönem olmak üzere üç safhaya ayırdığını belirtir. Karaca’ya göre Ömer Seyfettin, klasik döneme ait Bakî, Nef’î gibi şair ve yazarları dil kullanımları bakımından ağır bir şekilde eleştirmekte, Namık Kemal’i içerik olarak beğenip toplumsal açıdan faydalı bulsa da biçimsel olarak taklit edilmesine karşı çıkmaktadır. Servet-i Fünuncular ise Batı’dan aldıkları edebî biçimleri mükemmelliğe ulaştırsalar da en önemli şekil unsurlarından olan ‘tabii lisan’dan uzaklaşmışlardır. Ömer Seyfettin’in çağdaşı olan Fecr-i Âti ve Millî Edebiyat yazarlarını da bireysel olarak değerlendirdiğini belirten Karaca, bunlar arasından bazılarını beğendiği gibi eksik buldukları vardır.

Balıkesir Üniversitesi’nden Prof. Dr. Salim Çonoğlu, “Ömer Seyfettin’de İktisadî İktidar Düşüncesi” başlıklı makalesinde yazarın millî bilinci inşa sürecinde ekonomik tutumunu değerlendirir. Çonoğlu’na göre Ömer Seyfettin, Türk milletinin bağımsızlığının ve egemenliğinin yaratılması için üretim kollarında Türklerin de rol almasının sağlanması ve bu alanların tamamen azınlıklara bırakılmasının önüne geçilmesi gerektiğini düşünmektedir. Çonoğlu bu açıdan Ömer Seyfettin’in iktisadî düşüncelerinin Ziya Gökalp’ın millî burjuva yaratma düşüncesi ile benzerlikler gösterdiğini belirtir.

Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi’nden Prof. Dr. Şaban Sağlık, “Ömer Seyfettin’in Antikahramanı: Efruz Bey” başlıklı makalesinde, Efruz

Bey'in yolculuğunun 'antikahraman' odağında bir okumasını yapar. Sağlık'a göre Efruz Bey, bir kahramanın aksine ülkesini yıkılışa götüren sürece eylemleriyle katkıda bulunmaktadır. Bu sebeple de Ömer Seyfettin onu, girdikleri tartışmalarla Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkımında pay sahibi olan aydınları hicvetmekte kullanmıştır.

Başkent Üniversitesi öğretim üyesi Doç. Dr. Ümmühan Bilgin Topçu, "Kadın Dergilerinde Ömer Seyfettin" başlıklı makalesinde Ömer Seyfettin'in toplumda kadının rolü, kadının güçlendirilmesi konulu yazılarına değinir. Bilgin Topçu, Türkçülük düşüncesi doğrultusunda kadının toplum içinde daha etkin bir görev üstlenmesini arzulayan Ömer Seyfettin'in bu konudaki yazılarının *Kadın*, *Musavver Kadın*, *Türk Kadını* ve *İnci* dergilerinde yayımlandıklarını belirtir.

Kitaptaki son makale Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi'nden Dr. Öğr. Üyesi Yakup Öztürk'e aittir. "Edebiyat-ı Cedide Karşısında Ömer Seyfettin" başlıklı bu makalede, Ömer Seyfettin'in Edebiyat-ı Cedide sanatçılara yönelik eleştirilerine yer verilir. Tevfik Fikret, Cenap Şahabettin, Halit Ziya ve Mehmet Rauf başta olmak üzere dönemin sanatçıları değerlendirilen Ömer Seyfettin'in özellikle lisan konusu üzerinde durduğu ve gramer hatalarından, Fransızca başta olmak üzere yabancı dil tesirlerinden uzak bir Türkçe ile millî edebiyatın kurulabileceğine inandığı belirtilir.

231 sayfa uzunluğundaki kitapta bu makalelere ek olarak bir sunuş ve tanıtım yazısına da yer verilmiştir. Sunuş yazısında Osmangazi Belediye Başkanı Mustafa Dünder tarafından organizasyonun amaç ve önemi anlatılmış, "Kimdir, Ömer Seyfettin? (1884 - 1920)" başlıklı tanıtım yazısında ise Ömer Seyfettin'in kısa bir biyografisine ve bibliyografyasına yer verilmiştir.